

Seletuskiri eriolukorra juhi korralduse, millega muudetakse kaubandusettevõtetes liikumisvabaduse piiranguid, eelnõu juurde

Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra. Eriolukorra lahendamiseks on eriolukorra juhil õigus rakendada meetmeid, mis nähakse ette selles korralduses.

Eriolukorra väljakuulutamise on tõsisemate tagajärgedega ning ulatuslikumate hädaolukordade korral lisameede, millega saab tõhustada hädaolukorra lahendamist, koondades kogu sündmuse või sündmuste ahela juhtimise ühtse juhtimise alla (määrates eriolukorra juhi ja vajaduse korral eriolukorra tööde juhid) ning rakendades eriseadustega võrreldes lisameetmeid olukorra lahendamiseks. Hädaolukorra seaduse (edaspidi *HOS*) § 19 lõike 1 kohaselt võib eriolukorra välja kuulutada loodusõnnetusest, katastroofist või nakkushaiguse levikust põhjustatud hädaolukorra lahendamiseks, kui hädaolukorda ei ole võimalik lahendada ilma hädaolukorra ajaks ette nähtud juhtimiskorraldust või meetmeid rakendamata.

Selgitused eelnõu kohta

HOS § 31 lõigete 1 ja 3 alusel on eriolukorra juhil õigus kehtestada viibimiskeelde ja muid liikumisvabaduse piiranguid. Viibimiskeelu kehtestamine ja muu liikumisvabaduse piirang riivab põhiseaduse (edaspidi *PS*) §-s 34 sätestatud õigust vabalt liikuda. *PS* lubab nimetatud õigust piirata muu hulgas loodusõnnetuse ja katastroofi korral ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. Seega on riive võimalus eriolukorras otsesõnu ette nähtud *PS*-is. Eriolukorras saab viibimiskeeldu kohaldada kogu eriolukorra piirkonnas.

COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse ülikiire leviku tõttu Eestis kehtestas eriolukorra juht kaubanduskeskustes inimeste liikumisele piirangud. Kaubanduskeskustes, kus paikneb mitmeid kauplusi (kolm ja rohkem), on suurem kaubavalik ning inimesed veedavad suurema tõenäosusega keskuses kauem aega. See suurendab viiruse leviku võimalusi märkimisväärselt. Valitsuskomisjoni moodustatud teadusnõukoja 24. märtsil 2020. a valitsusele esitatud ülevaadet ja ettepanekut (viia mittevajalik viibimine väljaspool kodu miinimumini) arvestades kehtestas eriolukorra juht 24. märtsil täiendavad liikumisvabaduse piirangud kaubanduskeskustes, et vähendada viiruse edasise leviku väga kõrget riski. Seetõttu on praeguses olukorras proportsionaalne meede kehtestada nimetatud asutustes viibimiskeeld ning liikumisvabaduse piirangud. Liikumisevabaduse piirang on vajalik inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, et tõkestada COVID-19 haigust põhjustava viiruse levikut.

Korraldust on vajalik muuta selleks, et tagatud oleks postiteenuse toimimine seal, kus puudub sama linna piires saatetiste ümbersuunamise võimalus. Kaubanduskeskustes asub kokku 35¹ postkontorit, millest jäetakse avatuks 16, kus saatetiste ümbersuunamise võimalus puudub.

Lisaks võimaldatakse liikumisepiirangu alal asuvatele kauplustele või teenindusasutustele juurdepääsu nende töötajatele ja omanikele või nende esindajatele. Näiteks on võimalik küllastajatele suletud kaubanduspinda kasutada kauplajatel veebipoe tellimuste täitmiseks või

¹ Arsenali, Elva, Finest, Iidla, Jõhvi, Järvakandi, Järve keskuse, Kambja, Kehra, Keila, Kohila, Kohtla-Järve, Kristiine, Kunda, Kvartali keskuse, Laagri, Lasnamäe, Lihula, Luha, Maardu, Mustamäe, Mustika, Mustla, Narva Tempo, Paldiski, Pirita, Pähklimäe, Raadi, Raasiku, Rae, Sauga, Sindi, Tabasalu, Viimsi, Võhma.

muuks ettevõtluses vajalikeks tegevusteks. Kui selle käigus ei puututa kokku klientidega, on risk madal. Seetõttu leevendatakse liikumiskiiranguga hõlmatud alal sätestatud liikumiskiiranguid töötajate ja omaniku või tema esindaja suhtes.

Korralduse eesmärk on piirata rahvarohketes kohtades isikute koosviibimist, kuna see on viiruse levikuks soodne pinnas. Korralduses toodud piiranguid ei kohaldata toidukauplustele, apteekidele, kauplustele, kus müüakse või laenutatakse abivahendeid ja meditsiiniseadmeid (sealhulgas prille või kontaktläätsi), pangakontoritele, telekommunikatsiooniteenuste osutajatele, pakiautomaatidele, söögikohtadele, kui neis toimub üksnes toidu kaasamüük. Leevenduse rakendamise eelduseks on, et iga avatud poe või teenuseosutaja sisse- ja väljapääsu juures peavad olema klientidele kasutatavad desinfitseerimisvahendid. Samuti peavad kaubanduspindade valdajad tagama kohapealse kontrolli (kaasates turvaettevõtte või kasutades muud asjakohast meetet), et inimesed ei liiguks ringi rohkem kui kahekaupa. Kui kaubanduskeskuses on eraldi sissepääsuga kauplus ja seal on tagatud korralduses toodud meetmete rakendamine, võib see jääda küllastajatele avatuks.

Korralduse kohaselt tuleb kohaliku omavalitsuse üksustel tagada korralduses sätestatud liikumiskiirangust oma haldusüksuse territooriumi elanike ja ettevõtjate teavitamine. Lisaks sellele antakse eraldiseisvate kaubanduspindade valdajatele soovitus paigaldada kaubanduspinna sisse- ja väljapääsu juurde desinfitseerimisvahendid.

Nimetatud meetmed kehtivad kuni selle korralduse muutmiseni ning nende vajalikkust hinnatakse hiljemalt iga kahe nädala järel. Massiteabevahendite valdajatel on kohustus avaldada korraldus viivitamata, muutmata kujul ja tasuta. Eriolukorra meetme nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korrakaitseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha suurus on 2000 eurot (HOS § 47).

Korralduse jõustumine

Korraldus jõustub 27. märtsil 2020. a.